

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษา  
เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

อรรรรณ สัมฤทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา  
วิทยานิพนธ์ของ อรวรรณ สัมฤทธิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม  
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพา  
ได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน  
(รองศาสตราจารย์ ถัดดา สุขปรีดี)  
.....กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)  
.....กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน  
(รองศาสตราจารย์ ถัดดา สุขปรีดี)  
.....กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)  
.....กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)  
.....กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนต์รี แยมกลีกร)  
.....กรรมการ  
(ดร. วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

## ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ถัดดา สุขปรีดี ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. สมพร สุทัศน์ย์ รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกลีกร ดร.มัลลิกา หมคราติ อาจารย์อัญชลี อิทธิเกษม และอาจารย์เนรมิตร ภักดี ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติในการทำวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ครู โรงเรียนอาชีวศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งท่านอื่นๆ ที่มีได้เอื้อนนามในที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี และขอขอบคุณผองเพื่อนที่รักทุกคนที่มีสามารถเอื้อนนามได้ทั้งหมดที่ทำให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลืออย่างอบอุ่นเสมอมา

คุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมพระคุณถึงคุณพ่อไพโรจน์ สัมฤทธิ์ และคุณแม่มาลี สัมฤทธิ์ ที่ให้การศึกษาอย่างดีที่สุดตั้งแต่เล็กจนโต ตลอดจนครูอาจารย์ผู้มีพระคุณที่ได้ทำให้ผู้วิจัยได้รับความสำเร็จในการศึกษาสมดังความมุ่งหมายทุกประการ

อรวรรณ สัมฤทธิ์

44920609: สาขาวิชา: เทคโนโลยีทางการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัจจัย/ การใช้สื่อ

อรรพรรณ สัมฤทธิ์: ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (FACTORS AFFECTING THE USE OF INSTRUCTIONAL MEDIA AS PERCEIVED BY TEACHERS IN VOCATIONAL SCHOOLS IN EASTERN SEBOARD DEVELOPMENT AREA) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ลัดดา ศุขปริดี, กศ.ม., พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, กศ.ค., ไพรัตน์ วงษ์นาม, คด. 127 หน้า พ.ศ. 2550

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบตรวจรายการและแบบมาตราส่วนประเมินค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ระดับปัจจัยและการใช้สื่อการสอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าปัจจัยด้านตัวครู และปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับการใช้สื่อการสอนของครู มีสภาพการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า สภาพการปฏิบัติทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก

44920609: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY; M.Ed.

(EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORDS: FACTORS/ MEDIA UTILIZATION

ORAWAN SAMRIT: FACTORS AFFECTING THE USE OF INSTRUCTIONAL MEDIA AS PERCEIVED BY TEACHERS IN VOCATIONAL SCHOOLS IN EASTERN SEABOARD DEVELOPMENT AREA. THESIS ADVISORS: LADDA SOOKPREEDEE, M.Ed, PONGPROSERT HOKSUWAN, Ed.D., PIRAT WONGNAM, Ph.D., 127 P. 2007.

The purpose of this study was to study factors affecting the use of instructional media according to teacher's opinion in vocational schools in eastern seaboard development area. The sample consisted of were 286 teachers of vocational schools. The tools used for collecting data were checklist and rating scale questionnaires. Mean, standard deviation, factors analysis collection and media Utilization as factor by factor and multiple regression analysis were used for statistical analysis of the data.

From the study, it revealed as follows:

1. The level of media utilization of all teachers as a whole was rated at the medium level when considering factor by factor, it was found that the teacher and learner factors of media utilization were rated at high level. The level of managerial factors about teachers' media utilization was rated at the medium level.
2. The level of using media was rated at the high level as a whole when considering factor by factor, it was found that the procedures of every stage were at the high level.

## สารบัญ

|                                                           | หน้า |
|-----------------------------------------------------------|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย.....                                      | ง    |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....                                   | จ    |
| สารบัญ.....                                               | ฉ    |
| สารบัญตาราง.....                                          | ซ    |
| สารบัญภาพ.....                                            | ญ    |
| บทที่                                                     |      |
| 1 บทนำ.....                                               | 1    |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....                       | 1    |
| วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....                              | 3    |
| คำถามสำหรับการวิจัย.....                                  | 3    |
| ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....                 | 4    |
| ขอบเขตของการวิจัย.....                                    | 4    |
| กรอบแนวคิดในการวิจัย.....                                 | 5    |
| นิยามศัพท์เฉพาะ.....                                      | 6    |
| 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                     | 9    |
| สื่อการสอน.....                                           | 10   |
| แรงจูงใจ.....                                             | 38   |
| ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน.....                     | 42   |
| ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                              | 50   |
| 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....                                 | 56   |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....                              | 56   |
| เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....                    | 59   |
| การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....        | 60   |
| การหาคุณภาพเครื่องมือ.....                                | 60   |
| การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....              | 62   |
| การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 62   |

## สารบัญ (ต่อ)

| บทที่                               | หน้า |
|-------------------------------------|------|
| 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....         | 64   |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....           | 64   |
| 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... | 90   |
| สรุปผลการวิจัย.....                 | 91   |
| อภิปรายผล.....                      | 92   |
| ข้อเสนอแนะ.....                     | 96   |
| บรรณานุกรม.....                     | 99   |
| ภาคผนวก.....                        | 104  |
| ประวัติย่อของผู้วิจัย.....          | 127  |

## สารบัญตาราง

| ตารางที่ |                                                                                                                                                                                                                    | หน้า |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1        | แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....                                                                                                                                                                              | 57   |
| 2        | แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สังกัดของสถานศึกษา ภาระงานสอนต่อสัปดาห์ และภาระงานอื่น ๆ นอกจากงานสอนต่อสัปดาห์.....                                      | 65   |
| 3        | แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูอาชีวศึกษาทั้ง 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านตัวครู ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน และปัจจัยด้านผู้เรียน..... | 67   |
| 4        | แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนของครูอาชีวศึกษาด้านตัวครู.....                                                                               | 67   |
| 5        | แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ปัจจัยด้านตัวครู เกี่ยวกับเจตคติต่อการใช้สื่อการสอน.....                                                | 68   |
| 6        | แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ปัจจัยด้านตัวครู เกี่ยวกับความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน.....                                 | 70   |
| 7        | แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ปัจจัยด้านตัวครู เกี่ยวกับแรงจูงใจ.....                                                              | 72   |
| 8        | แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ในปัจจัยด้านตัวครู เกี่ยวกับแรงจูงใจในการได้รับการยอมรับ.....                                           | 72   |
| 9        | แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ในปัจจัยด้านตัวครู เกี่ยวกับแรงจูงใจในการได้รับโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน.....                             | 73   |
| 10       | แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ในปัจจัยด้านตัวครู เกี่ยวกับแรงจูงใจในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ.....                                          | 74   |

## สารบัญตาราง (ต่อ)

| ตารางที่                                                                                                                                                                                    | หน้า |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 11 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน.....                                | 75   |
| 12 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ในปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เกี่ยวกับงบประมาณสนับสนุน.....        | 75   |
| 13 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ในปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เกี่ยวกับการบริการสื่อการสอน..... | 76   |
| 14 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ในปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพการทำงาน.....        | 77   |
| 15 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอน ตามความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษา ในปัจจัยด้านผู้เรียน.....                                                    | 78   |
| 16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับการใช้สื่อการสอน.....                                                                                                                 | 79   |
| 17 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้สื่อการสอน ขั้นตอน การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน.....                                                                            | 80   |
| 18 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขั้นตอนการระบุดูประสงค์ ในการใช้สื่อการสอนของครูอาชีวศึกษา.....                                                                           | 81   |
| 19 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขั้นตอนการเลือกสื่อการสอน ของครูอาชีวศึกษา.....                                                                                           | 82   |
| 20 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขั้นตอนการใช้สื่อการสอนของ ครูอาชีวศึกษา.....                                                                                             | 84   |
| 21 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขั้นตอนการให้ผู้เรียนมี ปฏิริยาตอบสนองกับการใช้สื่อการสอนของครูอาชีวศึกษา.....                                                            | 86   |
| 22 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขั้นตอนการประเมินผลสื่อ การเรียนการสอนของครูอาชีวศึกษา.....                                                                               | 87   |

## สารบัญภาพ

| ภาพที่                              | หน้า |
|-------------------------------------|------|
| 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....        | 6    |
| 2 กรวยประสบการณ์ของเอดการ์ เคส..... | 18   |